

Z DĚJIN SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH – SVĚDKOVÉ JEHOVOVI A IZRAEL

Pokud by se dnes někdo dotázal nejenom běžného zvěstovatele z našich řad, ale i naprosté většiny pracovníků z více než 90 odboček na celém světě na to, co Společnost učí a učila o našem postoji k Židům, pravděpodobně by se mu dostalo odpovědi pouze na první část otázky, a to:

pokud se jednotliví Židé nenechají pokřtít jako svědkové Jehovovi, nejsou součástí Božího vyvoleného národa. Izraelský stát je v protikladu k Božím proctvím, a je součástí zvířete se sedmi hlavami ze Zjevení 13:1, které symbolizuje Bohu nepřátelské politické mocnosti uplynulého i dnešního světa.

Říkám, že by se tazateli „pravděpodobně“ dostalo takovéto odpovědi, protože toto je stanovisko zaujímané Společností během posledních 70 let a my bychom je měli znát - ačkoli mnozí by možná neřekli ani tolik.

Nicméně, každý, kdo v současné době nese naši zvěst a klepe na dveře druhých lidí, by také měl znát odpověď na druhou část otázky: Co jsme původně – téměř 55 let – učili o Božím vyvoleném národě. Tento námět je stěžejním pro tuto kapitolu o naší historii a pro mnohé čtenáře bude zcela jistě překvapením, co se v ní dočtou.

Charles Taze Russell a Židé

C. T. Russell byl ovšem hluboce přesvědčen, že království Boží začne vykonávat působnost vzhledem k zemi v roce 1914. Ještě předtím bude od roku 1874, potažmo od roku 1878, shromažďována pravá církev, a to Kristem, který od té doby bude neviditelně přítomen, neboť rok 1874 byl rokem jeho světu nerozeznatelném návratu k vyřízení pozemských záležitostí. Na shromáždění Boží věrné nevěsty je vyhrazeno 40 let, do roku 1914. Během této doby proběhne řada událostí, mezi nimiž klíčovou bude navrácení Božího požehnání doslovnému Izraeli, židům podle těla. Bůh se rozpomene na své sliby a svoji věčnou smlouvu a obrátí se k nim, aby vůči nim splnil sliby dané jejich praotcům prostřednictvím Abrahama (Ge 22). V praxi, podle C. T. Russella, to bude znamenat navrácení Židů do Palestiny a obnovení jejich státnosti po více než 2000 letech diaspory. Tolik náš zakladatel v roce 1890.

Když čteme třetí svazek Russellových Studií Písem, nazvaný „Přijď tvé království“, není pochyb o tom, že učení o navrácení Židů do Palestiny a obnova jejich státu před příchodem Božího království v roce 1914 bylo jedním z ústředních bodů pastorova uvažování. Co pro mě bylo překvapením byla míra, nebo zaujetí, chcete-li, s jakým Pastor toto učení prosazoval a díky kterému byl také v knize Davida Horowitza nazván „Raným Americkým Sionistou“.

Titul Horowitzovy práce, publikované v roce 1986, ve skutečnosti zní: „Pastor Charles Taze Russell – Raný americký křesťanský sionista“. Jenom připomenu pro ty, co již jsou

delší dobu ze školy, nebo naopak ještě příliš mladí, že sionismus jako hnutí krystalizoval na konci 19. století. Jeho ústřední myšlenkou byl návrat židů do Palestiny a vytvoření nezávislého židovského státu. Sionismus byl od počátku politickým hnutím, ačkoli se jeho náboženský aspekt nedal popřít. Nicméně, jeho protagonisté, především Theodor Herzl, sledovali politikum, nikoli religium.

Kniha Davida Horowitzze stojí za přečtení, ačkoli z mého pohledu platí příliš velkou daň na objektivitě záměru, se kterým byla napsána, totiž ukázat Russella především jako horlivého protagonistu politického procesu navrácení Palestiny Židům. Takový Russell nebyl a Horowitz selhává, snaží-li se to prokázat. Co však v jeho knize lze ocenit, jsou odkazy na několik pramenů, které se detailně věnují lidskému, biblickému a teologickému vztahu Pastora Russella k Židům. Kromě jiného na pojednání „Svědkové Jehovovi a jejich postoj k judaismu a myšlenka návratu na horu Sion“ od Yona Malachy. A právě snaha dopídit se tohoto pojednání mě přivedla do knihovny, která se specializuje na politické, sociální a ekonomické procesy, které ovlivnily dějiny 20. století.

Není pochyb o tom, že bratr Russell stál u zrodu hnutí, které k takovým hnutím patřilo a patří, byť v naprostě jiné podobě, než si to on představoval. Jaký tedy byl postoj Pastora Russella k Židům? Následující řádky jsou založené na pojednání Yona Malachy, které na tuto otázku vynikajícím způsobem odpovídá, přičemž veškerý zdroj jeho informací je založen na našich publikacích, které přesně cituje, a také uvádí Strážnou věž nebo knihu či brožuru, odkud danou informaci převzal. Jeho asi 30-ti stránkové pojednání (Herzlova ročenka, 1963) je tak v naprostém souladu se třetím svazkem Russellových Studií Písem.

Russell a židé podle Malachy – shrnutí jeho pojednání „Svědkové Jehovovi a jejich postoj k judaismu a myšlenka návratu na horu Sion“.

Podle Russella hraje židovský národ podstatnou úlohu v Jehovově záměru odstranit satana a jeho systém. V roce 1513 př.n.l. byl tento národ Bohem vyvolen, aby svoji úlohu naplnil v historickém období, které bude probíhat téměř 3000 let a skončí v roce 1914 n.l. Izraelité procházeli Božím požehnáním a prokletím podle toho, jak usilovali o naplnění svého úkolu. Jejich selhání vyvrcholilo v roce 607 př.n.l., když jako trest obdrželi vyhnanství v Babylóně. Jak dlouho mělo toto vyhnanství trvat? Podle Pastorových propočtů, které byly založeny na Levitik 26:18 („...pak vás budu muset trestat sedminásobně“), toto období mělo trvat 2520 let. Proč? Protože, říká Russell, židovský prorocký rok má 360 dnů, které se podle pravidla u Ezekiela 4:4-6 mění na roky, a 7 krát 360 je 2520 let.

Russell byl výjimečný v mnoha ohledech a jedním z nich bylo to, že zcela v protikladu k většině teologů své doby učil, že Jehovova smlouva s Izraelem nikdy nepřestala platit a nebyla anulována událostmi v roce 33 n.l. Židé podle Russella jsou stále, navzdory všemu, co se odehrálo, Božím smluvním lidem, kterým jednou, podle smlouvy s nimi uzavřené, Bůh navěky daruje Zaslíbenou zemi, Palestinu. Tento názor Russell podkládá texty z Ge 22:15-18, 12:1-3, 17:7-8, Ž 105:6-11 a mnoha texty z Nového Zákona.

První potvrzení autentičnosti židovského roku 1878 Russell vidí v uskutečnění Berlínské konference v témže roce, ve které byla nastíněna otázka sionismu v poměrně příznivém světle, a tak zde byl započat proces budoucího navrácení Palestiny Židům. Na straně 244

knihy „Přijď tvé království“ C. Taze Russell jednoznačně prohlašuje: „Opětné osídlení Palestiny Izraelity je jednou z událostí, která se má očekávat v průběhu Pánova Dne“, tedy v letech 1874-1914.

Russell navštívil Palestinu dvakrát. Poprvé rok po publikování knihy „Přijď tvé království“ v roce 1891, podruhé 18 let poté, v roce 1909. Zejména jeho druhá cesta a úspěchy, kterých Židé do té doby v Palestině dosáhli, potvrdily Russellovi jeho teologii a vedly k vystupňování jeho kontaktů s americkou židovskou komunitou. Vrcholem tohoto usilování byla přednáška, kterou Pastor Russell přednesl na požádání významných představitelů newyorského židovstva v Hippodromu v New Yorku. Celkem 4000 posluchačů bylo přítomno v neděli 9.října 1910 ve tři hodiny, aby si vyslechli přednášku, jejímž tématem byla přítomná úloha Židů při skonávání a zároveň záchraně světa.

Russell se setkal s takovým úspěchem, že v následujícím období ještě více zintenzívnil svoje úsilí ozřejmit své pochopení úlohy Židů v Božím plánu. Bezprostředně po vystoupení v New Yorku odjíždí do Londýna, aby v Royal Albert Hall promlouval k publiku sestávajícímu se z 4 600 židovských posluchačů, a poté přednáší židovským komunitám ve Skotsku, v Glasgowě. Když se vrátí do Ameriky, opět neúnavně organizuje židovská symposia v Chicagu, Filadelphii, St.Louis, Kansas City a v Cincinnati. V roce 1912 píše brožuru „Útěcha pro Židy“, která je stručným shrnutím jeho postoje k Židům. (konec shrnutí)

Tolik Yona Malachy v Herzlově Ročence 1963, svazek V., a jeho pojednání o úloze bratra Russella ve vysvětlování historické úlohy Židů v biblických a historických souvislostech. Pro každého, kdo nemá k dispozici 400 stránkovou knihu bratra Russella „Přijď tvé království“, aby se zmíněné dočetl sám, toto shrnutí představuje naprosto přesně Russellův náhled tak, jak jej ve své knize prezentuje a jak jej později rozvádí ve Strážné věži a v dalších publikacích.

Charles Taze Russell, teolog Kristova návratu v roce 1874 a shromažďování vyvolené křesťanské církve k nebeskému životu od roku 1878, apoštol neuskutečněného skonání viditelného a nepodařeného lidského systému věcí v roce 1914 a prorok navrácení Boží přízně a Palestiny Židům, a to dávno, ve skutečnosti téměř 60 let předtím, než se tak v roce 1948 oficiálně stalo, zemřel 31.října 1916.

V jeho pojetí, svěžím a novém, se Židé nikdy neztratili z Božího dohledu. Bůh nikdy nezrušil své slovo a svou smlouvu o Zaslíbené zemi jako jejich věčném domovu, a co víc, Svrchovaný vládce vesmíru nikdy nezamýšlel obrácení jich všech na pravou křesťanskou víru – povolával je a povolává a vyžaduje, aby zůstali Židy, jak jim přikázal v Mojžíšově Zákoně a v Prorocích a Žalmech, a aby se jako takoví stali podílníky na pozemské části Božího království.

Mnoho bylo napsáno, a podrobněji se o tom zmíním jinde, o konfliktech, které nastaly mezi jeho následovníky po jeho odchodu. Z pohledu této kapitoly není tak podstatný způsob, kterým se J.F. Rutherford stal nástupcem bratra Russella. Spíše nás bude zajímat, jaký byl jeho výklad ohledně úlohy Židů v uskutečňování Božího předsevzetí. Yona Malachy věnuje tomuto tématu další stránky své úvahy.

Rutherford a židé podle Malachy – shrnutí jeho pojednání „Svědkové Jehovovi a jejich postoj k Judaismu a myšlenka návratu na horu Sion“

Rutherford ponechal v platnosti Russellovo učení ve věci židovské otázky až do roku 1930, ba dokonce v určitém ohledu postoj Badatelů Bible prohloubil. Svůj názor publikoval v roce 1925 v knize „Útěcha Židům“, kde kromě obsahu je pro nás zajímavá i předmluva k této knize. Rutherford zde nechává zveřejnit pochvalný a děkovaný dopis, který mu byl zaslán známým židovským filantropem a sionistou Nathanem Straussem, a rovněž knihu nechává uvést nakladatelem, kterým jsou ovšem Mezinárodní Badatelé Bible. Úvod popisuje Rutherforda jako „přítele židovského národa“, který se vehementně zastává požadavku, aby Palestina byla navráćena Židům, a který na základě Svatých Písem předkládá neomylné důkazy toho, že Židé by neměli konvertovat na křesťanství, nýbrž by si měli ponechat své náboženství.

V knize samotné Rutherford nenechává nikoho na pochybách o svém názoru. Židé mají právní nárok na celé území Palestiny a zároveň mají biblický nárok na návrat do své domoviny. Smlouva Jehovy s Abrahamem o věčné vazbě mezi Bohem a Abrahamovými potomky je stále v platnosti. Bůh naplní svůj slib a navrátí Palestinu Židům v krátké době, protože v roce 1914, jak uvedl jeho předchůdce, bratr Russell, se zcela dovršilo období předpovězeného návratu Boží milosti k jejich národu. Jako Russell bere v potaz Berlínskou konferenci v roce 1878, aby podpořil své učení, tak se i Rutherford obrací k politickým událostem své doby a detailně popisuje blahodárné účinky Balfourovy deklarace a Britského Mandátu pro Palestinu na znovuobnovení státnosti Izraele. Jak krátká má být podle Rutherforda doba, ve které dojde k této monumentální události?

Rutherford v této souvislosti nabízí svoji vlastní kalkulaci, v níž neochvějně věřil již od doby kolem roku 1920, totiž matematiku „Jubilejních let“. Tento výpočet byl založen na verši v Levitik 25:10: „A padesátý rok posvětíte, a vyhlásíte svobodu v zemi všem jejím obyvatelům. Stane se vaším Jubileem, a každý se vrátí ke svému vlastnictví a každý by se měl vrátit ke své rodině“. Rutherford stanoví pevné datum, odkdy se má Jubileum počítat, totiž rok 1575 př.n.l., v němž údajně Izraelité vstoupili do Kanaánu, a doplňuje Jeremiáše 25:11 a 2 Paralipomenon 36:21 jako podklad pro to, že až do konečného osvobození Izraele uběhne 70 krát 50 jubilejních let, takto 3500 let. Počítáme-li 3500 let od roku 1575 př.n.l., dostáváme se k roku 1925. V tomto roce budou vzkříšeni Abraham, Izák a Jákob a v tomto roce také Židé získají zpět Palestinu.

Pozoruhodné jsou některé detaily, které Soudce uvádí na podporu svého tvrzení. Zvláště mezi nimi vyniká to, jak numericky spojuje První sionistický kongres v roce 1897 s Boží rukou a prozřetelností:

Lidská kostra sestává z 206 kostí. Základy Sionismu byly položeny v roce 1897 v Basileji, ve Švýcarsku, a na tomto sněmu, který dal hnutí organizační strukturu, bylo přítomno přesně 206 delegátů – stejný počet jako kostí v lidském těle. To, že se tak stalo, nebyla žádná náhoda: naopak, tento fyzický důkaz byl předem naplánován Bohem jako ukázka toho, že On se dokáže postarat o ty nejmenší podrobnosti, když k sobě zpět povolává židovský národ.

Ačkoli by si Rutherford, stejně jako Russell před ním, přál, aby sionistické hnutí odráželo více náboženské, než politické hledisko, a doufal, že se tak v důsledku stane, ačkoli

v poslední kapitole knihy označuje Židy jako oslepené Panovníkem tohoto světa a doufá, že po svém návratu do Zaslíbené země Mesiáše nakonec rozeznají a v něj uvěří, uzavírá svoji knihu následovně: „Doba je zralá k tomu, aby se Židé navrátili do Palestiny...čas útěchy pro Izrael je zde, protože období jeho boje pominulo“.

Rutherford zastával pozitivní náhled na Židy až do roku 1929, tedy ještě 13 let po smrti bratra Russella. Kniha „Život“ publikována v tomto roce stále pokládá Židy a Sionistické hnutí za „naději světa“. (konec shrnutí)

Malachy poté ukončuje své pojednání tím, jak se postupně měnil náhled Rutherforda na úlohu, kterou má doslovný Izrael hrát ve splňování Božího předsevzetí, a uvádí důvody, které podle něj vedly Rutherforda k obratu o 180 stupňů, tedy k naprostému zavržení novodobé úlohy Židů v Božím plánu tak, jak ji zastával Pastor Russell. Co se stalo v roce 1931 bylo však tak zásadní, že tento rok si vyžádá nejméně jednu zvláštní kapitolu, ve které se jistě k Malachyho zdůvodnění ještě vrátím.

Zatím bych k zamítnutí Židů řekl, že „zazářilo nové světlo“, pokud mám použít způsob našeho vyjadřování. Zazářilo vskutku prudce a Rutherford se stejnou důkladností, s jakou se tělesného Izraele zastával, jej odsoudil, zavrhl a poslal do Gehenny spolu se všemi ostatními křesťanskými i nekřesťanskými skupinami. Co se, ve zkratce, stalo?

Nové jméno – proč?

K zásadní změně v Soudcově uvažování došlo v průběhu let 1925 až 1931.

Další nenaplněné proroctví o zániku systému věcí, tentokrát v roce 1925, neuskutečněné vzkříšení Abrahama a dalších patriarchů, nutnost doplnit naukový systém spolu se silnou touhou distancovat se od ostatních křesťanských náboženských skupin a od bývalých Badatelů Bible, kteří se nepodřídili změnám prosazovaných Rutherfordem, to byly některé z důvodů, které Rutherforda vedly k převratnému kroku.

Na jeho návrh, a žádný z jeho návrhů se nesetkal s odmítnutím, bylo 26. července roku 1931 na sjezdu v Columbu, Ohio, přijato nové jméno pro všechny, kteří zůstali v novém uspořádání: Svědkové Jehovovi.

Domnívám se ale, že za volbou nového jména je, kromě výše uvedených důvodů, ještě jedna zásadní skutečnost, která bezprostředně souvisí se židovskou otázkou, kterou rozebíráme.

Volba jména „Svědkové Jehovovi“ je neodvratným důsledkem Rutherfordova rozhodnutí uplatnit celou Bibli pouze na sebe a své následovníky, a to nikoli především v odlišení od křesťanských denominací, ale především v přímém protikladu proti židovskému národu, na něhož se výraz „Svědkové Jehovovi“ vždy především vztahoval, a stále vztahuje.

Je svědectvím o Rutherfordově vůdcovské kapacitě, že milióny lidí si dnes vůbec neuvědomují, že verš z Izajáše 43:10 se v podstatě vůbec nemůže vztahovat na dnešní náboženské hnutí, které se jím označuje.

Je také skutečností, že členové tohoto hnutí si vůbec neuvědomují, že za výběrem označení „Svědkové Jehovovi“ nemusí být pozitivní touha svědčit pro Boha ve sporu mezi národy, jak často uvádějí, ale že se za jeho výběrem může skrývat soudcová dvojnásobná negace:

1. negace základní nauky C. T. Russella
2. negace židovského národa.

Dozvuky

Od tohoto okamžiku bylo ovšem nutné přetřhat všechna pouta s doslovným ostatkem Izraele, protože veškerá proroctví, vlastně celá Bible, se již nikdy nebudou vztahovat na nikoho jiného, než na novodobý duchovní Izrael, představovaný v té době asi 60 000 lidmi v 77 zemích, a na všechny, kteří se k nim ještě v dobré víře přidají.

Shrnutí

Charles Taze Russell byl zastáncem stanoviska, podle kterého nepřijetím Krista v roce 33 n.l. Židé jako skupina ztratili nebeskou naději. Té se chopili pouze někteří jednotlivci z nich, počínaje apoštoly. To však nic nemění na skutečnosti, že Bůh nemohl zrušit svůj slib, který jim dal jako Abrahamovým potomkům. Tento slib se týká Zaslíbené země a jejího trvalého nabytí do izraelského vlastnictví, a rovněž úlohy, kterou budou hrát jako Boží národ při obnově systému věcí. Jejich jsou věčné Boží sliby, jejich je věčná Boží smlouva. Bratr Russell tento výklad plně podporoval od roku 1875 až do své smrti v roce 1916.

Soudce Rutherford zprvu jeho názor přijal a s důkladností jemu vlastní se ho po zhruba 15 let svého prezidentování zastával. V roce 1931 vyvrcholil jeho myšlenkový přerod, jehož výsledkem byla naprostá změna výkladu o historické úloze židovského národa v Božím předsevzetí.

Tato změna byla provázena zavržením původní identity hnutí badatelů Bible a vytvořením identity nové. Ta se profilovala jak proti názorům zakladatele hnutí, tak proti židovskému národu jako celku.